

Four arenas

- What creates a halachic marriage, as opposed to a civil marriage?
- How does Jewish law attempt to read a person's mind and determine her/his intent?
- Does Jewish law recognize that human psychology can change?
- What are the pros and cons of using halachah for social engineering?

Preface: What does marriage look like?

1. Kiddushin (as opposed to Nisuin)

- Kesef (money) – A man presents a woman something of minimal value
- Shtar (document) – A man gives a woman a document declaring marriage to her
- Biah (relations)

2. Civil Marriage – United Kingdom

www.citizensadvice.org.uk/family/living-together-marriage-and-civil-partnership/getting-married/#h-how-to-marry

The marriage ceremony in the local Register Office or local authority approved premises will take approximately 10-15 minutes. The Superintendent Registrar or Registrar in Northern Ireland will make a short statement about marriage; you can ask the registrar beforehand to indicate what form of words will be used. It is not possible to use religious words in the civil ceremony. However, the ceremony may include readings, songs or music that contain reference to a god as long as they are in an 'essentially non-religious context'.

Each partner is required to repeat a standard set of promises. These may not be changed, but may be added to, as long as the additions are not religious. Rings are not required but can be exchanged if the couple wishes to.

After the ceremony, the marriage register is signed by both partners. Two witnesses, who must be over 16, must also sign at the time of the marriage... A certified copy of the entry in the register may be obtained at the time of the marriage for a fee...

3. Civil Marriage – Nicosia/Cyprus <http://www.nicosia.org.cy/en-GB/municipality/civil-marriages/ceremony/>

The wedding ceremony is a very simple procedure.

The duration is approximately 10 to 15 minutes and when completed the couple receives the original signed wedding certificate from the wedding officer in charge.

4. Civil Marriage – India <http://www.marriage-certificate.in/forum/general/9-procedure-for-civil-marriage-in-india>

The marriage may be solemnized at the office of the Marriage Officer or at such place within reasonable distance as the parties may desire upon payment of such additional fees as may be prescribed.

The marriage may be solemnized in a form, which the parties may choose to adopt.

However, no marriage is complete and binding unless each party says to the other in the presence of the Marriage Officer and the three witnesses in any language understood by the parties, I _____take thee_____to be my lawful wife (or husband).

After the marriage has been solemnized the Marriage Officer shall enter a certificate in the Marriage Certificate Book and this shall be signed by the parties to the marriage and the three witnesses and this shall be conclusive evidence of the marriage.

Why should civil marriage work?

For preparation time: Please see Sources 7 and 8. Consider this:

- Is the assumption here about human nature consistent with your observations?
- Is the assumption here about human nature applicable beyond the two situations in 7 and 8, or might there be reason to identify those cases as unique? You might also consider Source 9.

5. Rabbi Yosef Abitan (21st century Israel), **השלכותיו של גט לחומרא**, Part 1

יש החוששים בנישואין כאלה לקידושי כסף, משום שמקובל שהבעל נותן לאשה טבעת לאחר קיום הטקס האזרחי. ומסתבר שדיבר עימה על עסקי קידושין ובתנאי שהיו עדים בעת מסירת הטבעת.

Some are concerned for *kiddushei kesef* with this marriage, because it is traditional for the husband to give the woman a ring after the civil ceremony is completed. And logically, he spoke with her about *kiddushin*. This would be conditional on having witnesses when the ring is given.

6. Rabbi Avraham Yeshayah Karelitz (Chazon Ish, 20th century Israel), Letter

בדבר קידושין אזרחיים עדיין לא נסתיימה ההלכה, דכיון שאינם רוצים בזנות אלא בקשר קנייני, אף שניזוורו מדרך התורה, וכל שעושים קנין המועיל מן התורה אף שדעתם שיהיה קנין אשיי ולא תוריי מ"מ מועיל. והלכך אם היה בחוזה חתום הבעל מוסר לה, אפשר לחוש לקידושי שטר, ואפשר שאין חסר כאן לשמה, כיון שנכתב לשם כך, גם בואם לדירה אחת אפשר שדעתם לאשר קשרם, וקשה להכריע בחמורים כאלה. בכל אופן אין לפרוץ גדר בזמן הזה שיראו שיהיה נשאות תוך ג' חדשים ותהא פרצה.

Regarding civil marriage, the halachah has not yet been fixed. They do not want *znut*, but a transactional bond, even though they have strayed from the path of Torah, and so long as they perform a transaction which is biblically effective, then even if their intent was for a human transaction rather than a Torah transaction, still, it is effective. Therefore, if the husband gave her the signed form, there could be room for concern for *kiddushin* via document, and perhaps it does not lack preparation with her in mind since it was written for this purpose. Also, when they come to dwell together, perhaps their mind is on that which bound them together. It is hard to decide such serious matters. In any case, one should not break the barrier today, when they will see that they could marry within three months [after dissolution of such a marriage without a *get*] and there would be a breaking of barriers.

7. Rabbi Asher Weiss (21st century Israel), *Minchat Asher* 3:91

כל עיקר קידושי שטר במה שהמקדש נותן לאשה שטר ומקדשה בו, אבל בנישואין אזרחיים אין כאן לא שטר ולא נתנית שטר אלא החתן והכלה חותמים על מסמך של חוזה התקשרות, ואין השטר נמסר כלל מיד ליד...

הרי דרשו חז"ל "כי יקח ולא כי תקח" (קידושין ד:): ובנישואין אזרחיים יש שיוון מוחלט בהם שניהם... מבחינת החוק האזרחי אין הנישואין נגמרים כלל ע"י חתימתן על מסמך זה, אלא כאשר הם מצהירים לפני השופט על רצונם להינשא והשופט מכריז עליהם כנישואין, והוא מאשר בחותמת שנישואים הם.

The essence of *kiddushin* via document is that the man gives the woman a document and performs *kiddushin* with it. But in civil marriage there is no [halachic] document and there is no presentation of a document, but the groom and bride sign a form for a marriage license, and the document is not given from hand to hand at all...

Our sages taught, "'When he takes' – not 'when she takes.'" In civil marriage there is explicit equality between them... By civil law, marriage is not completed at all via their signature on the form, but when they affirm before the judge their desire to be married, and the judge declares them married, and he confirms with a stamp that they are married.

8. Talmud, Ketuvot 72b-73a

איתמר קידשה על תנאי וכנסה סתם: רב אמר צריכה הימנו גט, ושמואל אמר אינה צריכה הימנו גט. אמר אביי: לא תימא טעמיה דרב כיון שכנסה סתם אחולי אחליה לתנאיה, אלא טעמא דרב לפי שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות.

It was learned: If he does *kiddushin* conditionally and marries her without repeating the condition [and the condition is not fulfilled]: Rav says she needs a *get* from him, and Shemuel says she does not need a *get* from him. Abbaye said: Don't say that Rav's reason is that since he married her without condition, he must have forgiven the condition. Rather, Rav's reason is that one will not make his relations into *znut*.

9. Talmud, Gittin 81a-b

מתני': המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק, ב"ש אומרים אינה צריכה הימנו גט שני ובה"א צריכה הימנו גט שני. אימתי? בזמן שנתגרשה מן הנישואין. ומודים בנתגרשה מן האירוסין שאינה צריכה הימנו גט שני, מפני שאין לבו גס בה.

גמ': אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן: מחלוקת בשראוה שנבעלה, דב"ש סברי אדם עושה בעילתו זנות וב"ה סברי אין אדם עושה בעילתו זנות...

Mishnah: If a man divorces his wife, and she stays with him in an inn, Beit Shammai says she does not need a second *get* from him, and Beit Hillel says she needs a second *get* from him. When? When the divorce was after *nisuin*. And they agree that where the divorce was from *kiddushin* she does not need a second *get* from him, for he is not that comfortable with her.

Gemara: Rabbah bar bar Chanah cited Rabbi Yochanan The debate is where we saw that they had relations. Beit Shammai says a man would make his relations into *znuf*, and Beit Hillel says one will not make his relations into *znuf*.

10. R' Aryeh Leib Ginsburg (18th century Lithuania), Shaagat Aryeh, cited in Beit Ephraim Even haEzer 42
עוד יש לצדד בנידון שלנו קצת להיתרא מצד הסברא דכל חזקה שאמרו בגמרא דא"א עושה בעילתו ב"ז הא ודאי לשם קידושין בעל אינו אלא בדורות הראשונים שהיו דרכם לקדש בביאה... אבל בזמנינו ובמדינות הללו שאין דרכם לקדש בביאה אין דין זה ידוע אלא לחכמים הבקיאם בהלכות קידושין אבל לזה שהיה רך בשנים הדבר קרוב לומר שלא היה יודע ובקי בהלכות קידושין דנימא שבעל לשם קידושין ובעידי יחוד משום חזקה זו דא"א עושה בעילתו ב"ז והלואי שרוב המורין שבדורינו ידעו הלכות קידושין על מתכונתו:

There is room to argue for some leniency in our case, logically, for the whole *chazakah* stated in the Talmud of "one will not make his relations into *znuf*" such that he certainly had relations for *kiddushin* was only in earlier generations, when they did *kiddushin* with relations... But in our day and in these lands, they do not perform *kiddushin* with relations, and this law is known only to scholars who are expert in the laws of *kiddushin*. For this youngster, it is likely that he did not know and was not expert in the laws of *kiddushin*, such that we would say he had relations with her for the sake of *kiddushin* and with witnesses to their seclusion, on the strength of this *chazakah* that "one will not make his relations into *znuf*". I wish most who rule in law in our day knew the laws of *kiddushin* properly!

11. Rabbi Asher Weiss (21st century Israel), Minchat Asher 3:90

ועוד דבנישואין אזרחיים לא נתכוונו לקדש על ידי ביאה אלא ע"י טקס אזרחי שאין בו ממש ואין בו עדים כשרים.

Further, in civil marriage they did not intend *kiddushin* via relations, but via the civil ceremony which has no [*halachic*] substance and lacks kosher witnesses.

How to Mindread

For preparation time: Please see Sources 12-14. Consider this:

- What constitutes "intent for marriage" – need it be intent for halachic marriage?
- Where the sages make an assertion about human nature, should we assume it applies to all human beings?
- Should a person's behaviour in one sphere of activity affect assumptions we will make about his religiosity in a different sphere of activity? Consider Source 17 as well.

12. Rabbi Yitzchak ben Sheshet Perfet (Rivash, 14th century Spain, Algeria) 6

ובתוספתא (בריש קידושין) תניא "כל ביאה שהיא לשם קידושין הרי זו מקודשת ושאינה לשם קידושין אינה מקודשת", ומפשטא משמע דבעינן שתהא בפירוש לשם קדושין, וכל שאינה בפ"י לשם קידושין אינה מקודשת. ולפי דעת זו שנראה נכון ושראוי לסמוך עליו בנדון זה שלא אמר בפ"י לעדים כשנתיחד עמה שהוא מתיחד עמה על דעת לבעול לשם קידושין אין חוששין לה.

And in a Tosefta we learned, "Any relations which are for the sake of *kiddushin* cause *kiddushin*, and that which is not for the sake of *kiddushin* do not create *kiddushin*." Read simply, it seems that we need it to be for *kiddushin*, specifically, and if it is not explicitly for *kiddushin* then there are no *kiddushin*. And according to this view, which seems to be correct and one can rely on it, then in this case, where he did not state clearly to the witnesses when he was secluded with her that he was secluding himself with her to have relations for the sake of *kiddushin*, we are not concerned for it.

13. Rabbi Yosef Eliyahu Henkin (20th century USA), Lev Ivra I pg. 12

והנה לענ"ד פשוט שנשואי ערכאות נקראים 'לשם אישות', שהרי כך שמם בכל הלשונות. באשכנזית "ציוויל היידאט", באנגלית "סיוויל מערידזש" וברוסית "גראדזאנסקי בראק". שבכללם יש כאן המלה המורה על נשואים. והם מדברים באותה שעה שהוא חפץ בה לאשה (שתהא קנויה לו לכך ומיוחדת לו ולא לאחר), והיא בו לאיש. והרי אחד מלשונות הקידושין הוא "הרי את אשתי".

In my humble opinion, it is clear that marriage in secular courts is called "for the sake of marriage", for that is what it is named in every language... In English "civil marriage"... the terms include the word which indicates marriage. They say at that time that he wants her to be his wife (for her to transact with him for this, and to be dedicated to him and no other), she wants him to be her husband. And one of the languages of *kiddushin* is "You are my wife."

14. Rabbi Yosef Eliyahu Henkin (20th century USA), Lev Ivra I pg. 18

ואמנם בניכר שכונתה לברוח ממנו, כעובדא דריב"ש בסמין ה', אז אין שייך זה, ועל סמך זה עיקר היתרו של הריב"ש. וכה"ג פסק הרמ"א במומרים. אבל בעמא דארעא שמתקשרים בערכאות לשם אישות תמידית אין שייך זה.

In truth, where it is clear that she means to flee from him, like the Rivash #5 [sic], then this is not relevant, and that was what the core of the Rivash's leniency relied on. And so ruled Rama regarding *mumarin*. But for the general population who wed in secular courts for permanent marriage, this is not relevant.

15. Rabbi Yitzchak ben Sheshet Perfet (Rivash, 14th century Spain, Algeria) 6

שאלה אשה אחת באה ממירקה מאותן האנוסות לעבודת ככבים ובנה בחקה ונאמר לה מה טיבך ומה טיבו של בן זה, ואמרה שאנוס אחד מארץ ארגון תבעה לינשא לו קודם הגזרה כדת משה ויהודית ולא עלתה בידו. ולאחר הגזרה בכמו שבוע אחד בא [אנוס אחד]... ודבר על לבה להנשא אליו והיא נתפייסה ונגמר הזוג ביניה'. אלא שלא קדשה בעדים ולא נשאת לו בעשרה אלא על ידי עובדי ככבים בחקות דתם ובכהני במותם. וישבה בביתו עמו כאשתו לכל דבר בחזקת אישות והיו יודעים זה אנוסים רבים. וישב עמה כמשלש חדשים ונתעברה ממנו וזה פריה, והלך האיש ההוא מעבר לים ולא יסף שוב אליה עוד. ילמדנו רבינו מה יהיה משפטה ואם יש לחוש לה אם לא. יש להשיב ולומר דאדרבה איפכא מסתברא דאפי' לדעת אותם הגאונים ז"ל שסוברין דבסתם אמרינן לשם קידושין בעל הכא בנדון זה לא בעל לשם קידושין. דכיון שהתנו בנישואין בחקות העובדי ככבים ובבית במותם מפי הכומר הרי הוא כאילו פירשו שאין דעתם לשם קדושין כדת משה ויהודית אלא בדרכי עובדי ככבים שאינן בתורת קדושין וגיטין... ועוד שזו כשתבעה לינשא ונתפייסה היתה צריכה לישב ז' נקיים והיתה בחזקת נדה ולא טבלה לנדתה שהרי לא הי' להן אז אחר הגזירה מקוה טהרה וא"כ הרי בא עליה ביאת זנות מספק נדה. ואם לאיסור כרת התיר עצמו בביאתו איך יחוש לאיסור קל של פנויה.

16. Rabbi Yitzchak HaLevi Herzog (20th century Israel), Heichal Yitzchak Even haEzer 2:31

ולע"ד שפיר יש לחלק בין הנושאים. שכיון שנפשו חשקה להחזירה הרי אין לו עצה... משא"כ לענין נדה שאם היה אדם זה חושש לאיסור היה כובש את יצרו עד שתטהר, ולא היה מתיחד עמה עד אז, וע"כ אין חשש שמא בעל לשם קידושין, שאם חשש לאיסור לא היה בועל כלל, ואם בעל ולא חשש לאיסור נדה, שיש לו היתר לאחר זמן, למה יחוש לאיסור זנות הקל ממנו.

17. Talmud, Temurah 27a

בעי רב אשי: היו לפניו ארבע בהמות של קדש ואחת מהן בעלת מום, וארבע בהמות של חולין, ואמר "הרי אלו תחת אלו", מהו? הכא ודאי כיון דאיתחזק גברא באיסורי לקי בארבע מלקיות, או דלמא אף על גב דאיתחזק באיסורא לא שביק איניש היתירא ועביד איסורא והוי בתרייתא לאחולי הוי? תיקו.

Preface 1: One may redeem a blemished korban with an unblemished animal, but if one intends it as substitution (temurah) rather than redemption, one has violated the law. Both redemption and substitution might be expressed with the words, "This is in place of that," causing some confusion about interpreting the speaker's words.

Preface 2: One may neither redeem nor substitute an unblemished animal for an unblemished korban.

Rav Ashi asked: If one has four sacred animals, one of which is blemished, and four mundane animals, and he says, "These are in place of those", what is the law? Here he certainly is established as one who transgresses, and so he receives four sets of lashes [as we assume all four acts were of illegal substitution], or perhaps even though he is established as one who transgresses, he would not abandon a permissible option and transgress, and the last act is actually redemption? Let it stand.

18. Rabbi Asher Weiss (21st century Israel), Minchat Asher 3:90

אמנם יש מקום לטעון דחזקה זו אינה מושתתת על חזקת הכשרות הכללית, אלא יסודה בדפוסי ההתנהגות של אנשים מתוקנים... אמנם בזמנינו, לבושתינו כי רב, רוח קלוקלת נושבת בעולם...

Can Human Psychology Change?

For preparation time: Please see Sources 19-21. Consider this:

- Could there be permanent aspects to human nature?
- How might Rambam's statement enable acceptance of Rabbi Soloveitchik's observation?

19. Rabbi Yosef Dov Soloveitchik (20th century USA), *Talmud Torah and Kabbalas Ol Malchus Shamayim*

Let me add something that is very important: not only the halachos but also the chazakos which chachmei chazal have introduced are indestructible. We must not tamper, not only with the halachos, but even with the chazakos, for the chazakos of which chazal spoke rest not upon transient psychological behavioral patterns, but upon permanent ontological principles rooted in the very depth of the human personality, in the metaphysical human personality, which is as changeless as the heavens above.

20. Rabbi Moshe Be'eri (21st century Israel), *האם חזקת "טב למיתב טן דו" עשויה להשתנות?*, Techumin 28

העולה מכאן, שבמקרים מסויימים הכירו חכמים, בין בדורות האמוראים ובין בדורות הראשונים, שחזקות עשויות להשתנות. ובכל זאת, היה הרי"ד סולובייצ'יק איתן בדעתו שחזקת "טב למיתב טן דו" לא השתנתה. נראה שההבדל הוא בין חזקה הבנויה על התנהגות שרוכש אדם במשך חייו, לבין חזקה המבוססת על אישיותו וטבעו של האדם. חזקה נרכשת עשויה להשתנות במשך הדורות... לא כך הדבר בהתנהגות המוטבעת באדם מטבע ברייתו....

What emerges from her is that in particular cases the Sages recognized, whether in the time of the *amoraim* or the *rishonim*, that *chazakot* can change. And yet, Rabbi Soloveitchik was firm in his view that the *chazakah* of "Better to live as a pair" did not change.

Apparently, the difference is between a *chazakah* built upon conduct a person acquires during his life, and a *chazakah* which is based on a person's human nature. A *chazakah* which is acquired can change across generations... It is not the same for behaviour which is stamped into a human from his basic nature.

21. Rambam (12th century Egypt), *Mishneh Torah, Hilchot Geirushin 10:19*

הורו מקצת הגאונים שכל אשה שתבעל בפני עדים צריכה גט, חזקה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, והגדילו והוסיפו בדבר זה... וכל הדברים האלו רחוקים הם בעיני עד מאד מדרכי ההוראה ואין ראוי לסמוך עליהן, שלא אמרו חכמים חזקה זו אלא באשתו שגירשה בלבד או במקדש על תנאי ובעל סתם שהרי היא אשתו, ובאשתו הוא שחזקתו שאינו עושה בעילתו בעילת זנות עד שיפרש שהיא בעילת זנות או שיפרש שעל תנאי הוא בועל, אבל בשאר הנשים הרי כל זונה בחזקת שבעל לשם זנות עד שיפרש שהוא לשם קדושין...

Some of the Gaonim ruled that any woman who has relations before witnesses needs a *get*, due to the *chazakah* that one would not make his relations into *znut*. And they increased and added to this...

And all of this is very unlikely to suit the ways of *psak* in my eyes, and one should not rely on them, for the sages did not state this *chazakah* other than for one's wife he has divorced, or one who performs conditional *kiddushin* and then has relations with her without reiterating the condition, such that she is his wife, and with one's wife there is a *chazakah* that one does not make his relations into *znut*, unless he states explicitly that it is *znut* or he explains that he is having relations conditionally. But for other women, every *zonah* has a *chazakah* that she has relations for *znut* unless he states it is for *kiddushin*!

22. Rabbi Yisrael Isserlein (15th century Austria), *Terumat haDeshen 209*

ואמרתי דהכא לא שייך כלל למימר א"א עבב"ז היכא דיצא מן הכלל בכל עבירות שבתורה, ואף כי אותו המומר היה פרוץ בניאוף גם כשהיה ביהדות... וכ"נ נמי לדקדק הכי מסמ"ג דכתב אהא דמקדש בפחות משה פרוטה ובעל אח"כ דמקודשת היא, משום דחזקה היא שאין אדם מישראל הכשרים עבב"ז, מדנקט "הכשרים" משמע הפרוצים לא.

23. Rabbi Yosef Karo (16th century Israel), *Shulchan Aruch Even haEzer 149:5*

לא אמרו חזקה זו דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, אלא באשתו שגירשה או במקדש על תנאי ובעל סתם, שהרי אשתו היא ובאשתו הוא שחזקתו שאינו עושה בעילת זנות עד שיפרש שהיא בעילת זנות או שיפרש שעל תנאי הוא בועל; אבל שאר כל הנשים בחזקה שבעל לשם זנות, עד שיפרש שבעל לשם קידושין.

Halachah as Social Engineering

For preparation time: Please see Sources 24 and 27. Consider this:

- Is it better to cause people to take civil marriage more seriously, or less seriously?
- Would failing to require a *get* for civil marriage cause people to think a *get* is never required?

24. Rabbi Yehudah Leib Tzirelson (20th century Russia), *Maarhei Lev 87*

אפילו היה ברור לנו שאין בנשואין כאלה שום חשש קדושין, מכלי מקום כיון שהנשואין האלה יש להם פומביות, אשר על ידם דר אחרי כן הזוג ביחד בפרסום, ומתחזק אפוא באיש ואשתו, לא יתכן כלל לפטור זוג כזה מגט, דעלינו לחוש בכהאי גוונא להא דנקטינן ביבמות פח: דגורו חז"ל להצריך לפעמים גט במקום שלא היה נצרך מעיקר הדין, בכדי ש"לא יאמרו: אשת איש יוצאה בלא גט", דאף שחששא זו נאמרה שם לגבי ענין אחר, שייכה ושייכה נמי בנד"ד, מחמת ש"אמירה" כזו ודאי תנשא על כנפים בין ההמון ותרבה אפוא פרעות בדת ישראל.

Even if it were clear to us that this marriage has no concern for *kiddushin*, still, since this marriage is public, such that the couple lives together afterward, publicly, and they have a *chazakah* of husband and wife, it would not be at all possible to exempt such a couple from a *get*, for we must be concerned in such a case for the sages' decree requiring a *get* in some cases where the law does not require it, "lest people say: a married woman can leave without a *get*." Even though this concern was stated there for other issues, it is highly relevant in our case, because this 'statement' would certainly be carried on wings among the masses, and increase lawlessness in the religion of Israel.

25. Rabbi Shoham Orkavy (21st century Israel), **נישואין אזרחיים**, Machanecha 3

הרב שלמה דיכובסקי, אב"ד הרבני הגדול, חידש בנושא הנישואין האזרחיים חידוש גדול, וכך השתלשלות המעשה: ביה"ד האזורי בת"א-יפו פסק (בתאריך כה ניסן תשס"ב), כי במקרה ולא היה שום אילוץ לבני הזוג להינשא בנישואין אזרחיים, הרי שמעשה זה שעשו, מעיד כי אין כוונתם להינשא כדת משה וישראל, ועל כן אין הצדדים נשואים זה לזה עפ"י ההלכה, ואינם צריכים שום גט. ולכן מותר לכל אחד מהם להינשא, משל היו פנוי ופנויה. בעקבות עירעור האשה לבית הדין הרבני הגדול בראשות הרב דיכובסקי, נפסק בפסק דין רבני (מיום ג אדר א תשס"ג) כי אמנם לא צריך גט, אך כדי להתיר את הקשר, ביה"ד צריך להתירם בפסק-דין, וזאת מכיוון שהזוג נחשב לזוג נשוי בכל העולם, כולל בחוקי מדינת ישראל.

בנימוקיו לבג"ץ הרחיב הרב דיכובסקי את היריעה, וביאר שבהתרת נישואין אלו, בית הדין יכול להתירם אף בלא הסכמת אחד הצדדים, שלא כבגט. ושם חילק בין קידושין, שקיימים רק בעם ישראל, לבין נישואין שקיימים אף בבן נח. וכיון שהוקש גט לקידושין, הרי שרק בבן ישראל דרוש גט, ולא בבן נח, שע"פ ההלכה די לו בפירוד פיזי בינו לבין אשתו, וזה נחשב ל"פירוק החבילה". אולם, מכיון שנהגו אומות העולם המתקנות לסדר נישואין וקידושין ע"י השלטונות, ורק בית המשפט רשאי להכריז על הפסקת הנישואין, הרי שיש לנהוג כך גם בנדון נישואין אזרחיים, שעל בית הדין לפסוק כי מעתה הם כפרודים, וכך עשו שם בנדון דידיה. אולם, עניין זה, שיש לבטל נישואין בפסק דין, לא הזכר בפוסקים, ורוב ככל פוסקי זמננו חלקו על חידוש זה לגבי נישואין אזרחיים, ונלענ"ד שאף הרב דיכובסקי לא כתב את דבריו אלא מכיון שיש כאן גדר של "עת לעשות לד'", שהרי יש חשש שיפרו תורת ד' ויפקיעו כל עניין הגירושין (במקרים כאלו, לפחות) מבתי הדין יראי ד', וד"ל, ואכמ"ל עוד.

26. Rabbi Asher Weiss (21st century Israel), Minchat Asher 3:90

ומש"כ בשו"ת מערכי לב... דברים אלה נכתבו לפי רוח הזמן והמקום של גאון זה, אך אין זו הלכתא פסיקתא, דאטו יש בידינו לתקן תקנות ולגזור גזירות בגבול שלא גבלו ראשונים.

27. Rabbi Eliezer Waldenberg (20th century Israel), Tzitz Eliezer 2:19:7

ולענ"ד הבא להחמיר בכגון דא, מתוך שמחמיר מתחילתו מקיל בסופו לזעזע עד היסוד את כל חומת מבצר הקדושה והטהרה בישראל.

A Partial Halachic Marriage?

28. Rambam (12th century Egypt), Mishneh Torah, Hilchot Ishut 7:16

האומר לחבירו "אם ילדה אשתך נקבה הרי היא מקודשת לי בזה" לא אמר כלום, ואם היתה אשת חבירו מעוברת והוכר העובר הרי זו מקודשת...

29. Rabbi Chaim Halevi of Brisk (20th century Lithuania), Comments to Hilchot Ishut 7:16

ואשר נראה לומר בדעת הרמב"ם, דבאמת כל שהוכר עוברת הקידושין תופסין בהעובר ומתקדשת מיד, ואינו צריך לומר לכשתלד, כי אם דהקדושין תופסין ונגמרין מיד, אלא דעובר כיון דלא חשוב אשה ע"כ חלוק דינו, דאע"ג דנתקדשה וקדושה כבר נגמרו מ"מ אין בהעובר דין מתקדשת ואישות, ורק דכיון דהקידושין כבר חלו עליה א"כ כשתולד הרי יש בה האישות שמכבר...

30. Talmud, Sanhedrin 58a

"על כן יעזב איש את אביו ואת אמו" - רבי אליעזר אומר 'אביו' אחות אביו, 'אמו' אחות אמו. רבי עקיבא אומר 'אביו' אשת אביו, 'אמו' אמו ממש. 'ודבק' ולא בזכר. 'באשתו' ולא באשת חבירו...

31. Rabbi Asher Weiss (21st century Israel), Minchat Asher 3:90

הרי לן שיטה מחודשת מאוד דבאמת אינה אשת איש גמורה ואין בה מיתה וכתר אלא לאו או עשה, ואין בה דין ממזרות, וצריכה גט אבל לא גט גמור לפי נוסח הגט, ע"ש.

אך אין הדברים הללו אלא חידוש בסגנונו המיוחד של גאון זה, דרך נשר בשמים, אך אין זה עיקר ההלכה כלל.